

Мирні плани, які не приносять миру

Олександр ПОЛІХ, студент IV курсу факультету журналістики Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Сьогодні знову відчувається знайома напруга - та сама, яка виникає кожного разу з 2022 року, коли в інформаційному просторі з'являється чергова "мирна ініціатива". Цього разу привід той самий, але реакція якась значно нервовіша, яку доповнює повна впевненість частини суспільства, що мир от-от настане. Телеграм-канали здійснювали галас, соцмережі вибухнули прогнозами, а деякі люди вже в який раз спаковують валізи, готуючись або до втечі, або на відпочинок в Європу. Приводом став черговий "мирний план" США, який передбачає скорочення українських Збройних сил, відмову від частини територій і блокування до вступу в НАТО.

НАТО, яке давно втратило якусь свою призму єдності, вже який рік виглядає розгубленою структурою. Європа не може погодити власну позицію, США створюють свої власні сценарії, Греція боїться Туреччини, Орбан та Фіцо це окремі історії. Але питання не в НАТО, а в тому, як саме подібні пропозиції впливають на війну. Історія нагадує: майже ніяк.

Під час Першої світової країни теж жили ілюзіями "швидкої перемоги", а між офіційними перемир'ями точилися десятки проміжних зустрічей, які не змінювали хід війни. У 1917 році Російська імперія підписала сепаратний мир у Брест-Литовську, а у 1918-му завершення війни остаточно оформило Комп'єнське перемир'я. Але між цими моментами були численні конференції, маніфести й заяви, де висловлювались ідеї, що так і залишилися на папері. Усе це не впливало на фронт, лише реальний ресурс сторін визначав, коли впаде одна із сторін.

Тоді ж на сцену виходили США, які вже тоді намагались поєднати нейтралітет і створити для себе роль миротворця. Президент Вудро Вільсон обіцяв утримати країну від війни, але сам паралельно втручався в конфлікти у Латинській Америці. Навіть після потоплення "Лузітанії" він тягнув із рішеннями й просував свої власні "14 пунктів" - документ, який у Версалі більшість союзників проігнорувала. Мир настав лише тоді, коли Німецька імперія почала розпадатися зсередини через голод, брак ресурсів і політичні розбіжності.

У Другій світовій переговори теж існували, але були таємними і не впливали на ключовий висновок: союзники не розглядали жодних умов, окрім капітуляції агресорів. Сучасні приклади більш коректно шукати у війнах Кореї, Югославії чи близькосхідних конфліктах. Там, як і зараз, перемир'я ставало можливим лише тоді, коли одна зі сторін втрачала можливість продовжувати війну. У Кореї китайські війська виконали свою задачу й відійшли, бо більше не могли просуватись. У Югославії бойові дії завершило не слово, а сила бомбардування сербських позицій, які змусили Белград погодитись на умови.

Ці історичні приклади багато про що говорять. Мирні плани, дипломатичні ініціативи, заяви політиків і релігійних лідерів - усе це створює шум, але не закінчує війни. Реальний фінал настає тоді, коли одна зі сторін вичерпує себе або зустрічає силу, яка змушує її зупинитись. Сьогодні ситуація виглядає так

само: у Росії проблеми з економікою й мобілізацією лише зростають, а Україна, попри втому, воює й утримує фронт. Мирні ультиматуми й пропозиції, що з'являються в інформаційному просторі, більше схожі на інформаційні вкиди, ніж на реальне завершення війни.

У цій історії ключове те, що жоден “мирний план” не стане реальністю, поки військовий потенціал агресора дозволяє йому продовжувати наступ, а міжнародні структури не готові брати на себе відповідальність. І хоч би як не хотілось комусь у Вашингтоні, Берліні чи Україні швидкого миру, він не прийде через пункт у документі. Він настане лише тоді, коли війна більше не зможе тривати.

Саме тому варто не панікувати через чергову “мирну пропозицію”, а розуміти її природу. Історія вчить: такі документи з'являються постійно, але на хід війни впливають лише дії на полі бою та ресурси сторін. Усе інше - шум, який ще не раз доведеться почути.